11 ta' April, 1989

Imħallef: –

Onor. V. Caruana Colombo LL.D.

Edwin Bartolo u Alfred Desira

versus

Aġent Reġistratur tal-Qrati in rappresentanza tal-Qorti Kriminali tal-Maġistrati ta' Malta, presjeduta mill-Maġistrat Dr. Joseph Apap Bologna; u l-Kummissarju tal-Pulizija

Libertà mill-Arrest – Arrest – Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet u Libertajiet Fundamentali tal-Bniedem – *Fair Hearing within a Reasonable Time* – Libertà Provviżorja

Ir-rikorrenti illanjaw illi t-talba tagħhom għal-libertà provviżorja ma kenitx ġiet appuntata għas-smigħ mill-Qorti.

Il-Qorti sabet illi meta tressqet it-talba għal-libertà provviżorja, il-Qorti tal-Maġistrati kienet irriservat li tipprovdi dwar it-talba għal-libertà provviżorja fl-ewwel seduta tal-kompilazzjoni wara li tisma' l-partijiet. L-effett kien peress illi fid-data tad-digriet id-data ta' dik is-seduta kienet għadha inċerta, il-Qorti tal-Maġistrati

rrimandat prattikament "sine die" d-deċiżjoni tagħha dwar il-konċessjoni jew le tal-libertà provviżorja.

A tenur ta' l-artikolu 401(1) tal-Kodiċi Kriminali, l-akkużat li ma ngħatalux il-ħelsien mill-arrest għandu jinġieb quddiem il-Qorti għall-anqas darba kull ħmistax-il ġurnata biex il-Qorti tiddeċidi jekk għandux jibqa' arrestat.

Ġiet miċħuda eċċezzjoni ta' nullità ta' rikors. Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili sabet illi d-digriet imsemmi tal-Qorti tal-Maġistrati kien in vjolazzjoni ta' l-artikolu 34(1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u ta' l-artikolu 5(1) tal-Konvenzjoni Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem u ordnat lill-Qorti tal-Maġistrati sabiex tittratta t-talbiet tar-rikorrenti għal-libertà provviżorja u fi żmien raġonevoli tiddeċidi jekk dawk it-talbiet għandhomx jiġu akkolti jew le.

Il-Qorti: –

Rat ir-rikors ta' Edwin Bartolo u Alfred Desira li bih ippremettew:

Illi huma ġew arrestati u pprezentati quddiem il-Qorti bil-lejl tal-31 ta' Marzu, 1989. Il-Qorti tal-Maġistrati s'issa ma kkonċedietx il-libertà provviżorja u għalhekk l-esponenti għadhom taħt arrest;

Illi d-difensuri fil-mertu tal-każ, Dr. Joseph M. Buttigieg ġie nfurmat li s-smigħ tax-xhieda se jibda fid-19 ta' April, 1989, waqt li Dr. Frank Cassar l-anqas biss mgħarraf bid-data ta' l-appuntament, minkejja li nsista ma' l-uffiċjal prosekutur u mal-Qorti biex tiġi stabbilita d-data;

Illi dan jikkostitwixxi ksur tal-liġi u tal-Kostituzzjoni u tal-Konvenzjoni Ewropeja għall-Ħarsien tad-Drittijiet Umani u l-Libertajiet Fundamentali;

1. Huwa ksur tal-Kodiċi Kriminali li fl-artikolu 401, it-tieni proviso, li jgħid li bniedem li jkun bla ħelsien mill-arrest għandu jinġieb mill-anqas darba kull ħmistax-il jum biex jiġi eżaminat jekk għandux jibqa' taħt arrest; u dan apparti kull presunzjoni ta' innoċenza;

2. Huwa ksur tal-Konvenzjoni Ewropeja ċċitata fl-artikolu *5(3) li persuna arrestata* għandha tinġieb *'promptly'* quddiem ġudikant. U l-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem irriteniet li dan it-terminu m'għandux ikun ta' aktar minn erbat ijiem. Mhux biżżejjed li jkun hemm l-akkuża maħlufa mill-prosekuzzjoni quddiem maġistrat, li jintalab li jinvestiga l-każ skond il-liġi imma jrid ikun hemm il-provi li l-ġudikant idaħħluh fil-funzjoni li jista' jiġġudika, u huwa fid-dover li fl-istess termini tal-Konvenzjoni jinvestiga bla dewmien u dan billi jinġiebu l-*fatti quddiemu. Inoltre dan huwa tassattiv fis-subartikolu (4) ta'* l-istess artikolu li jgħid li kull persuna għandu jkollha aċċess għal Qorti biex din tara l-*lawfulness* ta' l-arrest tiegħu, u kemm-il darba ma teżistix din il-kwalità, tordna r-rilaxx tiegħu, u dan b'effett immedjat. Illi ċertament dan qed jinkiser flagrantement f'dan il-każ;

3. Illi inoltre din is-sitwazzjoni tikser il-Kostituzzjoni ta' *Malta, fl-artikolu 39(1) fejn hemm l-imposizzjoni ta' reasonable time* li japplika għal kull stadju tal-proċeduri, u inoltre jimponi li jkun quddiem Qorti *'established by law'*, u għalhekk l-istess Qorti hija marbuta mal-liġijiet tal-pajjiż, inkluż l-Att XIV ta' l-1987;

U talbu li din il-Qorti stante li l-arrest issa sar illegali, peress li hemm il-ksur tal-konvenzjoni Ewropeja u l-ksur tal-Kostituzzjoni;

1. Tordna r-rilaxx tar-rikorrenti b'effett immedjat; u dan b'applikazzjoni ta' l-artikolu 5(4) tal-Konvenzjoni Ewropeja għall-ħarsien tad-Drittijiet Umani u l-Libertajiet Fundamentali (Att XIV ta' l-1987) u l-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni;

2. Tagħti dawk il-provvedimenti, direttivi, u *warrants*, u dawk l-ordinijiet, immedjati u mingħajr dewmien li huma opportuni għall-każ, poteri mogħtija lill-Qorti anki in via preliminari ħalli ma jkunx hemm preġudizzju anke sakemm il-kawża tiġi dibattuta (u dan fuq l-iskorta tal-kawża Delia *vs* Reġistratur tal-Qrati li għadha pendenti fil-Qorti Kostituzzjonali, u fejn l-imputat ingħata l-libertà provviżorja);

3. Tiddikjara li hemm ksur tal-Konvenzjoni Ewropeja fl-artikolu 5(3) u (4) imsemmija u tal-Kostituzzjoni fl-artikolu 39(1), u konsegwentement li l-arrest sar illegali, b'riserva ta' l-azzjoni għad-danni morali u materjali stabbiliti mill-istess Konvenzjoni u mill-istess Kostituzzjoni;

Rat ir-risposta tal-Kummissarju tal-Pulizija, li biha ssottometta:

a. Illi r-rikors, kwantu dirett fil-konfront tiegħu, hu sostanzjalment null stante li xejn ma hu qed jiġi allegat fl-istess rikors li jista' jġib bħala konsegwenza l-kundanna ta' l-esponenti skond it-talbiet, u għalhekk ukoll hu għandu jiġi lliberat mill-osservanza tal-ġudizzju peress li mhux il-leġittimu kontradittur;

b. Illi bla preġudizzju, it-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fid-dritt u fil-fatt. Mhux biss ma hemm ebda ksur ta' xi dritt fundamentali, iżda r-rikorrenti għadhom ma użawx ir-rimedji ordinarji għall-ksur allegat liema rimedji kienu u

għadhom disponibbli għalihom skond il-liġi, u għalhekk dina l-Qorti *għandha tirrifjuta* li teżerċita s-setgħat tagħha kif mitluba u dan skond il-*proviso* tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni u l-*proviso* tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 4 ta' l-Att XIV ta' l-1987;

ċ. Illi hu palesi li l-iskop tar-rikors odjern hu li l-kwistjoni ta' jekk ir-rikorrenti għandhomx jingħataw il-benefiċċju tal-ħelsien mill-arrest *tiġi spustata minn quddiem il-Qorti tal-*Maġistrati tal-Pulizija Ġudizzjarja għall-Gżira ta' Malta bħala Qorti Istruttorja (li hi l-Qorti mhux biss kompetenti iżda wkoll idonea biex tivvaluta ċ-ċirkostanzi kollha nkluża l-idonejtà ta' l-imputati li jagħtu garanzija adegwata skond il-liġi u li ma jinkwinawx il-provi) għal quddiem dina l-Qorti, b'mod li l-benefiċċju fuq imsemmi jingħata bla ma dawk iċ-ċirkostanzi rilevanti, skond il-Kodiċi Kriminali, għal għoti o meno ta' dak il-benefiċċju, jiġu kkunsidrati. Illi r-rikorrent jirrileva li l-valutazzjoni ta' dawn iċ-ċirkostanzi hija essenzjali għall-funzjonament tal-proċeduri penali u tar-retta amministrazzjoni tal-ġustizzja f'kull pajjiż ċivilizzat u għalhekk ma jistax jifhem kif ir-rikorrenti jistgħu qatt jippretendu li l-istultifikazzjoni ta' dawna l-proċeduri penali tista' qatt issir taħt il-pretest tat-twettiq ta' Drittijiet Fundamentali;

d. Illi l-każ ċitat mir-rikorrenti, u ċjoè Delia *vs* Reġistratur tal-Qrati ma jagħmilx għall-każ għax il-fatti kienu *toto cielo differenti* minn dawk odjerni;

e. Illi l-lanjanza a bażi tad-dritt għal proċeduri fi żmien raġonevoli hi rriżorja tenut kont ta' meta r-rikorrenti tressqu l-Qorti u tan-natura ta' l-akkużi;

f. Illi d-disposizzjoni ta' l-artikolu 5(3) tal-Konvenzjoni Ewropeja għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali ġiet osservata pjenament u l-argumenti ingarbuljati tar-rikorrenti dwar dan l-artikolu huma xhieda ta' dan;

Rat ir-risposta ta' l-Aġent Reġistratur tal-Qrati li biha ssottometta:

a. Illi preliminarjament ir-rikors hu rritu u null stante li l-esponent ma għandux ir-rappresentanza ġuridika tal-Qorti Kriminali tal-Maġistrati presjeduta mill-Maġistrat Dr. Joseph Apap Bologna;

b. Illi subordinatament u bla preġudizzju, ir-rikors hu rritu u null għax il-Qorti li suppost li qed jirrappreżenta ma teżistix, jeżistu dawk il-Qrati indikati fl-artikolu 4 tal-Kap. 12 u 367 tal-Kap. 9, però ċertament ma teżisti ebda Qorti bl-isem indikat fl-*occhio* u ċjoè Qorti Kriminali tal-Maġistrati ta' Malta presjeduta mill-Maġistrat Dr. Joseph Apap Bologna;

Inoltre l-esponent ma jistax jifhem x'interess jista' għandhom ir-rikorrenti li jidderiġu l-pretensjonijiet tagħhom kontra Qorti biss kif presjeduta minn Maġistrat partikolari li għażlu wkoll li jiddentifikaw b'ismu;

ċ. Illi subordinatament u bla preġudizzju hu ġie mħarrek inultiment f'dina l-kawża stante li kemm fil-kwalità tiegħu proprio kif ukoll fil-kwalità li fiha ġie ċċitat hu ma huwiex il-leġittimu kontradittur u għalhekk għandu jiġi lliberat mill-osservanza tal-ġudizzju;

d. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet tar-rikorrenti, kwantu diretti kontra tiegħu in rappresentanza (kieku hemm tali rappresentanza) ta' Qorti huma insostenibbli u karenti minn fondament ġuridiku stante illi fis-sistema tar-rit ġuridiku tagħna l-Qorti mhix azzjonabbli iżda d-deċiżjonijiet tagħha soġġetti, f'ċerti każijiet speċifikati mil-liġi, li jiġu mpunjati skond il-liġi;

e. Illi bla preġudizzju, it-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati fid-dritt u fil-fatt. Mhux biss ma hemm ebda ksur ta' xi dritt fundamentali, iżda r-rikorrenti għadhom ma użawx ir-rimedji ordinarji għall-ksur allegat liema rimedji kienu għadhom disponibbli għalihom skond il-liġi, u għalhekk dina l-Qorti għandha tirrifjuta li teżerċita s-setgħat tagħha kif mitluba u dan skond il-*proviso* tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni u l-*proviso* tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 4 ta' l-Att XIV ta' l-1987;

f. Illi hu palesi li l-iskop tar-rikors odjern hu li l-kwistjoni ta' jekk ir-rikorrenti għandhomx jingħataw il-benefiċċju tal-ħelsien mill-arrest tiġi spustata minn quddiem il-Qorti tal-Maġistrati tal-Pulizija Ġudizzjarja għall-Gżira ta' Malta bħala Qorti Istruttorja (li hi l-Qorti mhix biss kompetenti iżda wkoll idonea biex tivvaluta ċ-ċirkostanzi kollha nkluża l-idonejtà ta' l-imputati li jagħtu garanzija adegwata skond il-liġi u li ma jinkwinax il-provi) għal quddiem dina l-Qorti, b'mod li l-benefiċċju fuq imsemmi jingħata bla ma dawk iċ-ċirkostanzi rilevanti, skond il-Kodiċi Kriminali, għall-għoti o meno ta' dak il-benefiċċju, jiġu kkunsidrati. Illi r-rikorrent jirrileva li l-valutazzjoni ta' dawna ċ-ċirkostanzi hija essenzjali għall-funzjonament tal-proċeduri penali u tar-retta amministrazzjoni tal-ġustizzja f'kull pajjiż iċċivilizzat u għalhekk ma jistax jifhem

kif ir-rikorrenti jistgħu qatt jippretendu li l-istultifikazzjoni ta' dawna l-proċeduri penali tista' qatt issir taħt il-pretest tat-twettiq ta' Drittijiet Fundamentali;

g. Illi l-każ iċċitat mir-rikorrenti, u ċjoè Delia *vs* Reġistratur tal-Qrati ma jagħmilx għall-każ għax il-fatti kienu *toto cielo* differenti minn dawk odjerni;

h. Illi l-lanjanza a bażi tad-dritt għal proċeduri fi żmien raġonevoli hi rriżorja tenut kont ta' meta r-rikorrenti tressqu l-Qorti u tan-natura ta' l-akkużi;

i. Illi d-disposizzjoni ta' l-artikolu 5(3) tal-Konvenzjoni Ewropeja għall-Protezzjoni tad-Drittijeit tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali ġiet osservata pjenament u l-argumenti ingarbuljati tar-rikorrenti dwar dan l-artikolu huma xiehda ta' dan;

Rat l-atti l-oħrajn kompriżi l-kopja ta' l-atti tal-kompilazzjoni fl-ismijiet "Il-Pulizija kontra Edwin Bartolo u Alfred Desira" pendenti quddiem il-Qorti tal-Maġistrati ta' Malta, liema kopja ġiet esebita mir-Reġistratur fl-atti tal-preżenti rikors b'ordni ta' din il-Qorti;

Semgħet it-trattazzjoni;

Ikkunsidrat illi:

1. Ir-rikorrent Bartolo u Desira ġew arrestati mill-Pulizija fil-31 ta' Marzu 1989. Ġew ippreżentati quddiem il-Qorti tal-Maġistrati ta' Malta dakinhar stess għall-ħabta tal-11.00 p.m. jew il-11.30 p.m. fuq akkuża, fost akkużi oħrajn, ta' tentattiv

ta' omiċidju. Dik il-Qorti semgħet ir-rapport bil-ġurament ta' l-Ispettur tal-*Pulizija Antoine Casha* u *Alphonse Cauchi*, u eżaminat lir-rikorrenti kif dispost fl-artikolu 390(1) tal-Kodiċi Kriminali. Ġew esebiti l-fedini penali u ċertifikati tat-twelid tażżewġ rikorrenti;

2. Dakinhar ma tressqux provi oħrajn. Minn verbal datat 31 ta' Marzu 1989 fl-atti tal-kompilazzjoni jidher li dakinhar il-kompilazzjoni ġiet differita għat-13 ta' April 1989. Dan il-verbal però m'huwiex korrett, għar-raġunijiet segwenti;

3. Fl-10 ta' April 1989 l-Avukat Ġenerali ppreżenta rikors li bih talab lill-Qorti tal-Maġistrati biex tirrikjama l-kompilazzjoni **"għal data aktar fil-viċin"**. B'digriet ta' l-istess data, jiġifieri fl-10 ta' April 1989 dik il-Qorti **laqgħet it-talba** u ordnat li l-kompilazzjoni tiġi **rikjamata** għat-13 ta' April 1989 fid-9.30 a.m. Dan id-digriet kien ikun bla sens kieku fil-31 ta' Marzu 1989 il-kompilazzjoni kienet ġiet differita realment proprju għat-13 ta' April 1989. Evidentement fil-31 ta' Marzu 1989 il-kompilazzjoni kienet ġiet differita għal data, jekk qatt, wara t-13 ta' April 1989;

4. Il-premess jikkonferma l-fatti kif deposti quddiem din il-*Qorti mill*-Avukat Dottor Joseph Buttigieg li kien qiegħed jidher għar-rikorrenti fil-kompilazzjoni. Dottor Buttigieg xehed li l-Erbgħa, 5 ta' April 1989 fil-għodu huwa staqsa lill-Maġistrat presjedenti l-Qorti struttorja għal meta kien ser "jappunta" l-kompilazzjoni għas-smigħ. Il-Maġistrat tah x'jifhem li minħabba d-diffikultà li ma kellux awla disponibbli kien ser iħalli s-smigħ għas-7 ta' April 1989 jew jekk mhux għal dakinhar, għal nhar l-Erbgħa 12 ta' April 1989. Allura fis-6 ta' April 1989 Dottor

Buttigieg reġa' kellem lill-Maġistrat u dana qallu li l-kompilazzjoni kienet "ġiet appuntata" għad-19 ta' April 1989. Dottor Buttigieg wera lill-Maġistrat li ma kienx sodisfatt li s-smigħ kien ġie iffissat għal tant bogħod;

5. Dan kollu juri biċ-ċar li fil-31 ta' Marzu 1989 wara l-eżami ta' l-imputati ċjoè r-rikorrenti, ma kenitx realment ġiet iffissata mill-Qorti Istruttorja data għas-smigħ tal-provi fil-kompilazzjoni. Almenu sas-6 ta' April 1989 dik id-data kienet għadha nċerta;

6. Intant, fl-1 ta' April 1989 ġew ippreżentati rikorsi, quddiem il-Qorti Istruttorja biex tiġi akkordata l-libertà provviżorja *liż-żewġ rikorrenti. Billi l-1 ta'* April 1989 kien nhar ta' Sibt, l-Avukat Ġenerali ġie nnotifikat b'dawk ir-rikorsi t-Tnejn ta' wara, 3 ta' April. (Dan jidher li sar bi ksur ta' l-artikolu 575(2) tal-Kodiċi Kriminali li jimponi l-komunika ta' tali rikors, lill-Avukat Ġenerali dak inhar stess li jiġu ppreżentati);

7. Fuq ir-risposti ta' l-Avukat Ġenerali għal dawk ir-rikorsi b'digriet ta' l-4 ta' April 1989 il-Qorti, fil-każ ta' kull rikors *irriservat li "tipprovdi dwar it-talba għal-libertà provviżorja fl-*ewwel seduta tal-kompilazzjoni wara li tisma' l-parijitet";

B'dan il-mod, billi meta ngħata dan id-digriet id-data ta' dik is-seduta kienet għadha nċerta, il-Qorti tal-Maġistrati rrimandata prattikament *sine die* d-deċiżjoni tagħha dwar il-konċessjoni jew le tal-libertà provviżorja;

8. Bħala prinċipju l-libertà tal-persuna hija r-regola, u l-arrest tagħha għandu jitqies bħala l-eċċezzjoni. Dan il-prinċipju huwa kjarament ikkonfermat fl-artikolu 34(1) tal-Kostituzzjoni

ta' Malta u fl-artikolu 5(1) tal-Konvenzjoni Ewropeja msemmija. Dawn iż-żewġ artikoli, di fatti, jibdew biex jiddisponu fis-sens li ħadd ma għandu jiġi pprivat mil-libertà tiegħu ħlief fil-każijiet li jsegwu. Minn dan jitnissel li l-Qorti tal-Maġistrati appena ġiet a konjizzjoni tar-risposta ta' l-Avukat Ġenerali fuq ir-rikorsi tar-rikorrenti għal-libertà provviżorja kienet tenuta bla dewmien tistħarreġ jekk kienx il-każ li tirristabilixxi r-regola u tikkonċedi l-libertà provviżorja, anki taħt kondizzjoni, jew jekk kienx hemm raġunijiet li għalihom tiċħad il-libertà. Minn tali stħarriġ il-Qorti forsi kienet issib li kien hemm lok li tilqa' t-talba tar-rikorrenti. Bil-fatt li rrimandat id-deċiżjoni tagħha bil-mod deskritt fil-paragrafu preċedenti dik il-Qorti pprivat lir-rikorrenti mill-possibilità ta' l-otteniment tal-libertà provviżorja sa mill-4 ta' April 1989. Ir-rikorrenti ġew ipprivati minn dik il-possibilità anki għal żmien indeterminat filwaqt li forsi kienu, u forsi għadhom jeżistu *ċirkostanzi li jiġġustifikaw il-għotjien tal-libertà* provviżorja;

9. Meta kif intqal ġie stabbilit id-19 ta' April 1989 għall-kompilazzjoni ġie kkreat il-perikolu tal-ksur tat-tieni *proviso* ta' l-artikolu 401(1) tal-Kodiċi Kriminali: Dan jgħid li kemm-il darba matul il-kompilazzjoni ma jkunx ingħata l-ħelsien mill-arrest, l-akkużat għandu jinġieb quddiem il-Qorti għall-anqas darba kull ħmistax-il ġurnata biex il-Qorti tiddeċidi jekk għandu jibqa' arrestat. Jiġifieri mhux talli l-arrest tar-rikorrenti ma kienx ġie rivedut mill-Qorti appena kienet saret it-talba għal-libertà provviżorja, talli din ir-reviżjoni kienet ser issir mhux qabel dsatax-il ġurnata mid-data ta' l-arrest bi ksur ta' l-artikolu msemmi;

10. Għalhekk il-lamentela tar-rikorrenti fir-rikors odjern hija ġustifikata;

11. Ġie sottomess mill-intimati li r-rikorrenti, qabel ma adixxew din il-Qorti, ma kinux użaw ir-rimedji ordinarji għall-ksur allegat, liema rimedji kienu disponibbli għalihom skond il-liġi. Kemm fil-Kostituzzjoni ta' Malta kif ukoll bl-Att XIV ta' l-1987, din il-Qorti tista', jekk tqis li jkun desiderabbli li hekk tagħmel, tirrifjuta li teżerċita s-setgħat tagħha f'każ li tkun sodisfatta li r-rikorrenti ma kinux użaw dawk ir-rimedji ordinarji;

12. Jidher li r-rikorrenti, qabel ma pproċedew bir-rikors odjern setgħu ppreżentaw rikors li bih jitolbu lill-Qorti tal-Maġistrati tikkonsidra u tiddeċidi bla dewmien it-talba tagħhom għal-libertà provviżorja. Ir-rikorrenti dan ma għamluhx. Din il-Qorti b'danakollu, tenut kont taċ-ċirkostanzi msemmija tal-każ, ma jidhirlhiex desiderabbli li tastjeni ruħha minnu. Jeħtieġ jiġi assikurat li t-talba tar-rikorrenti għal-libertà provviżorja tagħhom tiġi, mingħajr aktar dewmien, ikkunsidrata u deċiża mill-Qorti tal-Maġistrati. Għal dan l-iskop din il-Qorti ser tipprovdi kif infraskritt, tenut kont tal-fatt illi issa ġiet iffissata mill-Qorti tal-Maġistrati d-data tat-13 ta' April 1989 għall-kompilazzjoni;

13. F'dan l-istadju l-Qorti tgħaddi biex tikkonsidra l-eċċezzjonijiet tan-nullità tar-rikors fil-konfront ta' l-intimati. Veru li fir-rikors ma hemm ebda allegazzjoni li tikkonduċi għall-kundanna ta' l-intimat Kummissarju tal-Pulizija. B'danakollu kienet il-Pulizija li pproċediet għall-arrest tar-rikorrenti, li ppreżentathom u akkużathom quddiem il-Qorti kompetenti biex il-każ tagħhom jiġi nvestigat skond il-liġi u li qiegħda tmexxi l-prosekuzzjoni fil-kompilazzjoni re-estiva. Għalhekk il-Kummissarju għandu interess f'dan ir-rikors. Il-preżenza tiegħu f'din il-proċedura tagħtih il-fakoltà u l-faċilità li jagħmel, kif fil-fatt għamel, sottomissjonijiet utili għall-aħjar istruzzjoni tal-

proċedura. Huwa għandu interess fl-eżitu ta' l-istess proċedura għaliex f'każ ta' ordni għal-liberazzjoni tar-rikorrenti mill-arrest dak l-ordni jkollu jiġi esegwit minnu;

14. Kwantu għall-Aġent Reġistratur tal-Qrati, il-liġi ma tawtorizzahx li joqgħod fi proċedura bħal din preżenti ntiża biex tagħti rimedju kontra arrest illegali. Ċertament m'għandux is-setgħa li jillibera lill-arrestat, jew li jġiegħel li xi ħadd jilliberah. Ir-Reġistratur ma jirrappreżentax il-Qorti, l-ebda Qorti, fil-funzjoni ġudizzjarja tagħha. Ma għandux is-setgħa li jinfluwenza d-deċiżjonijiet dwar l-għoti jew iċ-ċaħda tal-libertà lill-arrestati. L-esekuzzjoni ta' l-ordnijiet tal-Qorti tifforma parti mill-funzjoni ordinarja tiegħu;

15. Fi kwalunkwe każ, ma jidhirx li rikors bħall-preżenti, li bih jintalab rimedju għall-allegata vjolazzjoni ta' dritt fundamentali, għandu jiġi ddikjarat null u ma tittiħidx konjizzjoni tiegħu għar-raġuni tan-nuqqas ta' leġittimu kontradittur. Il-Qorti għandha tinvestiga l-allegazzjoni u tfittex li jekk ikun hemm lok, tipprovdi rimedju anki f'każ li min ikun responsabbli għall-vjolazzjoni, bħal meta din tkun il-Qorti, ma jkunx azzjonabbli;

Għall-motivi premessi tipprovi billi:

(a) tiddikjara li bid-digriet tal-Qorti tal-Maġistrati ta' l-4 ta' April 1989 fuq rikorsi tar-rikorrenti biex tiġi akkordata lilhom il-libertà provviżorja f'liema digriet irriservat li tipprovdi dwar it-talba għal-libertà provviżorja fl-ewwel seduta tal-kompilazzjoni, u dan meta ma kienx hemm data ffissata għal dik is-seduta, saret vjolazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti tad-dritt fundamentali għal-libertà personali sanċit bl-artikoli 34(1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta

u 5(1) tal-Konvenzjoni Ewropeja għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali;

(b) Tordna li fit-13 ta' April 1989 fid-9.30 a.m. il-Qorti Kriminali tal-Pulizija Ġudizzjarja ta' Malta tittratta t-talbiet tar-rikorrenti għal-libertà provviżorja u fi żmien raġonevoli tiddeċidi jekk dawk it-talbiet għandhomx jiġu akkolti jew le;

L-ispejjeż jibqgħu bla taxxa;

Tordna lir-Reġistratur biex bla dewmien jikkomunika din is-sentenza b'kopja lill-Qorti li qiegħda tikkonduċi l-kompilazzjoni relativa.